

МОЗ України
Запорізький державний медико-
фармацевтичний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Вченої Ради
Запорізького державного
медико-фармацевтичного університету
протокол № 1 від 21.04.2023 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
про моніторинг якості
вищої освіти у
Запорізькому державному
медико-фармацевтичному
університеті**

Введено у дію наказом В.о. ректора
Запорізького державного
медико-фармацевтичного університету
№ 96 від 21.04.2023 р.

1. Мотивація до створення

Складовими внутрішньої системи забезпечення якості освіти є: визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти, щорічне оцінювання здобувачів, науково-педагогічних працівників, регулярне оприлюднення результатів оцінювання, забезпечення підвищення кваліфікацій, забезпечення наявних ресурсів для організацій освітнього процесу, СРС, забезпечення інформаційних систем, забезпечення публічності інформації, забезпечення ефективної системи з недопущення академічного плагіату. Саме моніторинг внутрішньої системи забезпечення якості освіти має важливе місце у структурі заходів з підвищення якості освіти та має відповідати визначеним характеристикам у плануванні, організації проведення та опрацюванні результатів.

2. Загальні положення

2.1. «Положення про моніторинг якості вищої освіти у ЗДМФУ» визначає процедури проведення моніторингу і розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», внутрішніх Положень ЗДМФУ з даного напрямку діяльності.

2.2. У даному Положенні вживаються терміни:

Моніторинг – це постійний, цільовий контроль і діагностика стану освіти на базі систематизації існуючих джерел інформації, а також спеціально організованих досліджень і вимірювань з метою складання реального стану з очікуваними результатами, відстеження ходу будь-яких процесів за чітко визначеними показниками.

Якість вищої освіти - рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних світоглядних і громадянських

якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Інші терміни у цьому положенні вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про вищу освіту» та постанові Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (зі змінами).

2.3. Мета проведення моніторингу — об'єктивне, інформаційне відображення стану й динаміки якості надання освітніх послуг, ефективності управління, якості підготовки здобувачів вищої освіти в університеті. Основними завданнями моніторингу в університеті є:

- отримання об'єктивної інформації про якість освіти (навчально-методичне, матеріально-технічне, інформаційне, кадрове та інше ресурсне забезпечення освітнього процесу; рівень навчальних досягнень на рівнях: студент-група- курс-спеціальність-факультет; результати проведення ректорських контрольних робіт; результати екзаменаційних сесій за всіма формами навчання);

- оцінювання стану якості освіти відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та Державних вимог до акредитації напрямів підготовки, спеціальностей та вищого навчального закладу;

- забезпечення ректорату статистичною та аналітичною інформацією про якість освіти.

2.4. Моніторинг якості освіти в університеті відбувається відповідно до спеціальностей, що визначені діючою ліцензією, використовує різні види вимірювань: статистичні, педагогічні, дидактичні, соціологічні, психологічні та ін.

2.5. Моніторинг проводиться на рівнях:

- викладач — кафедра — деканат — ректорат;
- студент — група — курс — спеціальність - факультет;
- навчальна дисципліна — освітня програма — освітній рівень.

2.6. Контроль за дотриманням вимог до організації та проведення моніторингу покладається на навчальний відділ, сектор моніторингу якості освіти.

2.7. Контроль за дотриманням вимог до організації та проведення ректорського контролю та результатів екзаменаційних сесій покладається на навчальний відділ.

3. Види моніторингу та його складові елементи

3.2. Моніторинг кількісних та якісних показників кадрового забезпечення освітньої діяльності здійснюються на основі таких якісних характеристик:

- базова освіта, науковий ступінь, вчене звання або категорія, педагогічне звання;
- стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи;
- результативність наукової діяльності;
- результативність навчальної, методичної та виховної роботи;
- підвищення кваліфікації.

3.3. Відповідність спеціальності викладача навчальній дисципліні визначається відповідністю його спеціальності згідно з документами про вищу освіту або про науковий ступінь, або про вчене звання або науковою спеціальністю, або досвідом практичної роботи за відповідним фахом, або проходженням відповідного науково-педагогічного стажування та наявністю трьох одноосібних публікацій з цієї навчальної дисципліни у рецензованих закордонних або фахових наукових виданнях України, або виданого підручника чи навчального посібника з цієї навчальної дисципліни згідно з вимогами МОН, МОЗ України.

3.4. Моніторинг якості навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності є однією із базових складових визначення якості освітнього процесу, якості підготовки здобувачів вищої освіти і передбачає виявлення наявності затверджених у встановленому порядку:

- освітньої (освітньо-професійної або освітньо-наукової) програми;
  - опису освітньої програми;
  - навчального плану та пояснювальної записки до нього;
  - робочого навчального плану;
  - робочих програм з кожної навчальної дисципліни навчального плану, що включає опис навчальної дисципліни, заплановані результати навчання, програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни, теми семінарських (практичних, лабораторних) занять, завдання для самостійної роботи, індивідуальні завдання, методи контролю, система оцінювання, рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті;
  - навчально-методичних комплексів дисциплін з кожної навчальної дисципліни навчального плану, які укладено за типовою структурою згідно відповідного положення;
  - програм практичної підготовки, робочих програм практик;
  - методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів.
- 3.5. Моніторинг оцінювання якості знань здобувачів здійснюється з

метою виявлення реального рівня навчальних досягнень студентів і передбачає такі процедури, як діагностика рівня знань студентів, встановлення питомих показників навчальних досягнень, рівня сформованості комплексних компетенцій майбутніх фахівців, а також вимірювання залишкових знань студентів.

Моніторинг оцінювання якості знань здобувачів передбачає здійснення щорічного/ щосеместрового контролю за якістю знань, умінь та навичок студентів з навчальних дисциплін, проводиться на рівні викладач — кафедра — деканат — ректорат і включаючи кілька видів:

- вхідний контроль;
- поточний контроль;
- підсумковий контроль;
- ректорський контроль;
- атестація здобувачів вищої освіти.

3.5.1. Вхідний контроль проводиться перед вивченням нової дисципліни з метою виявлення знань, умінь і навичок студента, які він отримав при вивченні попередніх дисциплін та які необхідні для вивчення даної дисципліни. Цей контроль забезпечує міждисциплінарний підхід у викладанні дисциплін. Вхідний контроль організовує кафедра, виконує викладач, якому доручено викладати лекційний курс цієї дисципліни. Підсумки контролю обговорюються на спільному засіданні даної кафедри і кафедр, які викладали попередні дисципліни, для розробки загальних заходів покращення якості знань студентів.

3.5.2. Поточний контроль здійснюється завідувачами кафедр у вигляді:

- перевірки рівня знань студентів (якість/успішність навчання) за результатами вивчення кожної навчальної дисципліни;
- перевірки виконання викладачами планів навчальної, навчально-методичної, організаційно-методичної роботи, про що повинні бути зроблені записи в індивідуальних планах викладачів, у річних звітах викладачів на засіданнях кафедр, у протоколах засідань кафедр;
- перевірки підготовки викладачами навчальних та робочих навчальних програм відповідно до вимог МОН, МОЗ України, формування навчально-методичного комплексу забезпечення кожної дисципліни кафедри.

3.5.3. Підсумковий контроль щосеместрово проводиться у вигляді перевірки оцінювання знань студентів за результатами: складання сесії, виконання ККР, захисту звітів з практичної підготовки студентів, захисту курсових робіт, складання кваліфікаційного екзамену, захисту курсових, бакалаврських (дипломних, магістерських) робіт.

Проведення всіх видів контролю регулюється відповідними положеннями. Підсумки поточного та підсумкового контролю

обговорюються на засіданнях кафедр і доповідаються на засіданнях Вчених рад факультетів.

3.5.4. Ректорський контроль якості підготовки студентів з навчальної дисципліни є контролем стійкості залишкових знань, умінь та навичок і може проводитись за темами дисципліни, проводиться для перевірки готовності студентів до підсумкового контролю та для перевірки залишкових знань студентів.

Ректорський контроль проводиться згідно відповідного положення. Науково- педагогічні працівники кафедри, що викладач дисципліну, розробляє ККР та затверджує на засіданні кафедри, після чого ККР надається до деканату факультету та ЦДОТЯО ЗДМФУ у встановлені терміни.

Проведення ректорського контролю може здійснюватися як у формі письмових робіт з дисципліни, так і письмового/електронного тестування з дисциплін.

Для проведення ректорського контролю видається наказ ректора.

Графік проведення ККР затверджується ректором ЗДМФУ як додаток до наказу про проведення ректорського контролю.

Один примірник графіка подається у навчальний відділ.

3.5.7. Атестація здобувачів вищої освіти — це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Атестація здобувачів освітнього ступеня магістра за спеціальностями галузі знань “22 Охорона здоров’я” здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту (далі — кваліфікаційний іспит), який складається з таких компонентів: інтегрований тестовий іспит “КРОК” (далі - іспит “КРОК”); об’єктивний структурований практичний (клінічний) іспит (далі — практичний (клінічний) іспит); міжнародний іспит з основ медицини; іспит з англійської мови професійного спрямування. Атестація також може проводитися в інших формах, визначених стандартом вищої освіти.

Основними принципами здійснення кваліфікаційного іспиту є:

- об’єктивність; прозорість і публічність; незалежність;
- нетерпимість до проявів корупції та хабарництва; інтеграція у міжнародний освітній та науковий простір; обов’язковість;
- єдність методики оцінювання результатів.

Іспит “КРОК” — стандартизований засіб діагностики рівня професійної компетентності фахівця, яким встановлюється відповідність якості підготовки фахівців стандартам вищої освіти.

Практичний (клінічний) іспит — це іспит, яким оцінюється готовність випускника до провадження професійної діяльності відповідно до вимог

стандарту вищої освіти шляхом демонстрування практичних (клінічних) компонентів професійної компетентності на реальному об'єкті (людина) або на моделі (фантом, муляж, симулятори тощо).

Міжнародний іспит з основ медицини — міжнародний іспит з фундаментальних та клінічних дисциплін, що використовується на міжнародному рівні та який розроблено та організовано однією з іноземних агенцій з оцінки якості рівня знань здобувачів, визначеною державною організацією “Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки “Медицина і “Фармація” при Міністерстві охорони здоров'я України” (далі — Центр тестування при МОЗ) на конкурсних засадах.

3. Кваліфікаційний іспит складається з одного або двох окремих тестових етапів залежно від спеціальності та здобутого освітнього рівня. Етапи та обов'язкові для кожної спеціальності компоненти кваліфікаційного іспиту визначено у додатку (Постанова КМУ №334).

4. Кваліфікаційний іспит, крім практичного (клінічного) іспиту, проводиться Центром тестування при МОЗ, який є спеціально уповноваженою державною організацією для встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Практичний (клінічний) іспит проводиться екзаменаційною комісією, яка утворюється у закладі вищої освіти.

5. Порядок, умови та строки розроблення і проведення кваліфікаційного іспиту та критерії оцінювання результатів затверджуються МОЗ.

6. Іспит “КРОК” проводиться в один або два тестових етапи — “КРОК 1” та “КРОК 2”.

На першому етапі оцінюється рівень професійної компетентності із загальнонаукових (фундаментальних) дисциплін.

На другому етапі оцінюється рівень професійної компетентності із професійно-орієнтованих (клінічних) дисциплін.

7. Практичний (клінічний) іспит проводиться в один етап екзаменаційною комісією, яка утворюється у закладі вищої освіти. Порядок утворення екзаменаційної комісії затверджується МОЗ. Під час утворення екзаменаційної комісії обов'язковим є врахування відсутності конфлікту інтересів у членів комісії.

8. Міжнародний іспит з основ медицини проводиться у два етапи. Структура, зміст та порядок проведення такого іспиту є єдиними для усіх країн, які його використовують, та розроблені відповідною експертною комісією.

Відповідальним виконавцем за проведення міжнародного іспиту з основ

медицини в Україні є Центр тестування при МОЗ.

9. Іспит з англійської мови професійного спрямування проводиться в один етап одночасно з проведенням іспиту “КРОК”.

10. Оцінка результатів проводиться за стандартизованою методикою. Перевірка виконаних тестових робіт проводиться:

- для іспиту “КРОК” та іспиту з англійської мови професійного спрямування — централізовано у Центрі тестування при МОЗ;
- для міжнародного іспиту з основ медицини — розробником такого іспиту, визначеним Центром тестування при МОЗ;
- для практичного (клінічного) іспиту — екзаменаційною комісією закладу вищої освіти.

Заклад вищої освіти подає Центру тестування при МОЗ інформацію про складення здобувачами практичного (клінічного) іспиту та отримання сертифікатів у десятиденний строк з дня проведення іспиту.

11. У разі успішного складення кожного компонента кваліфікаційного іспиту на кожному тестовому етапі здобувачу видається відповідний сертифікат.

Інформація про сертифікати вноситься до Реєстру сертифікатів фахівців з вищою освітою галузі знань “22 Охорона здоров’я”, який адмініструє Центр тестування при МОЗ.

Положення про Реєстр сертифікатів фахівців з вищою освітою галузі знань “22 Охорона здоров’я” затверджується МОЗ.

Інформація про результат складання студентом кваліфікаційного іспиту вноситься Центром тестування при МОЗ до Єдиної державної електронної бази з питань освіти, а також зазначається у додатку до диплома щодо кожного компонента кваліфікаційного іспиту окремо.

Атестація випускників проводиться за акредитованими спеціальностями та завершується видачою документів державного зразка про присудження відповідного ступеня освіти та присвоєння здобутої кваліфікації. Атестація здійснюється відкрито і гласно.

Для проведення атестації випускників за освітніми рівнями «бакалавр» і «магістр» на факультетах створюються атестаційні комісії. Терміни проведення атестації визначаються навчальними планами підготовки фахівців та графіком освітнього процесу. Атестацію проходить кожен студент після повного виконання ним навчального плану за відповідним освітнім рівнем.

Голова атестаційної екзаменаційної комісії затверджується Вченою радою ЗДМФУ, призначається наказом ректора університету з числа провідних фахівців галузі, представників державних та недержавних

підприємств, установ, висококваліфікованих працівників, представників інших ЗВО, представників роботодавців, органів місцевого самоврядування та ін.

Члени атестаційної комісії призначаються з числа деканів факультетів, їхніх заступників, завідувачів кафедр, професорів, доцентів, старших викладачів, які мають науковий ступінь, вчене звання, визнаних фахівців із відповідних спеціальностей. До складу додатково можуть входили делеговані, відповідно до укладених угод про співпрацю, представники територіальних/галузевих представницьких органів роботодавців.

Програма, методика та форма проведення атестації може здійснюватися у формі єдиного державного кваліфікаційного екзамену за спеціальностями та в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Студенти забезпечуються програмою комплексного державного екзамену (ОСКІ/ОСП) не пізніше ніж за півроку до проведення атестації.

Рецензування кваліфікаційної роботи доручають висококваліфікованим фахівцям (науково-педагогічним і науковим працівникам) університету, провідним спеціалістам виробничих, наукових організацій. Рецензія повинна мати оцінку випускової роботи за прийнятою шкалою оцінки знань.

3.6. На основі моніторингу і аналізу результатів навчання та поточної і семестрової успішності студентів, ректорських контрольних робіт з навчальних дисциплін встановлюється результативність навчальної роботи.

4. Організація, управління та методичний супровід проведення моніторингу

4.1. Складовою моніторингу якості освітньої діяльності є визначення рейтингів кафедр за підсумками навчального року. Метою є встановлення кафедр, що роблять найбільший внесок у підвищення якості підготовки фахівців і розвиток наукових досліджень. Критерії оцінки охоплюють кваліфікаційні показники науково-педагогічних і наукових працівників, науково-методичну діяльність, підготовку кадрів вищої кваліфікації. Визначення рейтингів кафедр проводиться у жовтні-листопаді кожного року.

4.2. Особи, що здійснюють моніторинг, несуть персональну відповідальність за достовірність і об'єктивність наданої інформації, за правильність обробки даних моніторингу, їх аналіз, використання та конфіденційність результатів.

4.3. Можливий перегляд системи показників моніторингу та вдосконалення методів і напрямів досліджень, які вносяться до відповідного положення та затверджуються та доводяться до відома науково-педагогічних працівників у встановленому порядку до початку проведення рейтингу.

4.4. За результатами моніторингу готуються аналітичні матеріали, службові записки, наказ. Зазначені матеріали включають аналітичну

інформацію та пропозиції з питань, вирішення яких знаходиться в компетенції ректора університету або його заступників та заслуховуються на засіданні Вченої ради університету.

4.5. Моніторинг кількісних та якісних показників кадрового забезпечення освітньої діяльності, моніторинг якості навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності проводяться під час підготовки до проведення акредитації освітніх програм та/або при підготовці до ліцензування спеціальностей. Керівництво організацією моніторингу покладається на комісію, що затверджується наказом ректора. До її складу входять проректори за напрямками діяльності та керівники структурних підрозділів.

4.6. Моніторинг проводиться у відповідності з чинними Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності та Державними вимогами до акредитації та іншими нормативними вимогами до підготовки фахівців у ЗВО.

4.7. Для додаткового виявлення реального стану справ та об'єктивності спостереження, робочою групою може пропонуватись також і проведення моніторингу оцінювання ступеня задоволення здобувачів вищої освіти з питань якості надання освітніх послуг та вдосконалення освітнього процесу на певному рівні вищої освіти, педагогічної майстерності викладачів, сприйняття студентами новітніх навчальних технологій, нововведень у навчально-методичному забезпеченні, за певною спеціальністю або на конкретному факультеті з метою якісної підготовки студентів до професійної діяльності, а також інших заходів спланованих робочою групою. Таке оцінювання може проводитись за таким інструментом як анонімне анкетування.

4.8. Це Положення поширюється на всі відокремлені структурні підрозділи університету.

4.9. Результати проведеного моніторингу заслуховуються на засіданні Вченої ради університету (факультету) та оприлюднюються на офіційному веб-сайті університету або іншими засобами інформації.